

Močno topniško streljanje pri El Alameinu

Angleži so izgubili dvoje letal

Uradno vojno poročilo št. 854 pravi: Na odseku pri El Alameinu močno topniško streljanje na obeh straneh. V letalskih bojih je bil sestreljen en angleški bombnik.

Angleška letala so včeraj napadla Bengazi, poškodovala nekaj zasebnih hiš in ranila 12 ljudi med civilnim prebivalstvom. Nad Malto so nemški lovci sestrelili en »Spitfire«.

Neka italijanska podmornica se ni vrnila v oporišče. Večina posadke je bila rešena. Družine pogrešanih so bile obveščene.

Navodila tajnika stranke za delo fašističnih podpornih organizacij

Rim, 29. sept. s. Tajnik stranke je dal zveznim tajnikom in pokrajinskim zaupnikom ženskega fašističnega navodila za podporno delovanje v zimskem času:

Bliznja vojna zima bo našla italijanski narod v polnem vojnem udejstevanju v namenu, da z vsemi silami doseže zmago. Temu plemenitemu narodu, ki e plemenito žrtvijo svoje krvi premaguje vsakdanje težave, mora stranka, ki je izraz njegovih čustev in razlagalec njegovih potreb, dati svoj prispevek v vsej fašistični solidarnosti. Zato dajem nekaj navodil za moralno in gnotno podporno delovanje v zimskem času. Na zveznih tajnikih, njihovi sposobnosti in čutu je, da uresničijo ta navodila v vseh pokrajinah, jih pomnože in iščejo od časa do časa boljše pot, da bi prišli v stik z narodom, ki se na vseh bojnih poljih, v delavnicah in na poljih bojujuje in zmaga v vojni. Podporna akcija mora biti učinkovita in mora imeti izbrusen čut za vse potrebe kjerkoli nanje naleti. Zaradi tega je nujno potrebno, da se živi z ljudstvom in za ljudstvo dela, posebno pa naj se v tej smeri udejstvujejo ženski fašisti. Pomnože naj število obiskovalk in jih zbera iz tistih fašistik, ki se znajo približati ljudstvu z boljšo maniro, plemenitostjo in z razumevanjem, in ki znajo pravilno prikazati potrebe vseh posameznikov in potrebe skupnosti. Ženski fašisti naj se naprej vodijo podporne akcije za oborožene sile, naj ekrebe za družine upoklicancev, sploh naj povečajo svoje napore v tem smislu. Pripravljanje volnenih oblačil za bojovnike naj se izpopolni tudi s pripravljanjem in razdeljevanjem rabljenih oblačil tistim, ki so potrebni: zato naj se poveča pobiranje oblačil v vseh imovističnih krogih. Ustanove naj se pri ženskih fašistik delovni odbori fašistik, mladih fašistik in mladih Italijank. Oblike naj se potem razdeljujejo otrokom in starcem, ki so

Hitlerjev glavni stan, 29. sept. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole izredno vojno poročilo:

V severnem Atlantskem morju so nemške podmornice uničile večino ameriških ladij, ki so vozile vojake v Anglijo. Zalotile so skupino brzih ladij, med katerimi je bilo majhno število velikih potniških parnikov, ki so bili močno zavarovani ter naloženi z vojaštvom, strelivom in vojnimi gradivom. V več dni trajajočih trdih napadih in zasledovalnih bojih so potopile velik 19.000 tonski parnik, ki je imel dva dimnika in je bil vrste »Indijski podkralj« ter se je po treh torpednih zadetkih potopil, 17.000

tega zares potrebni. GIL naj se ves posveti prehrani šolskih otrok in naj šolske kuhinje organizira v vseh ljudskih šolah. Zraven je treba odločno nadzirati, da bodo jedila zmerom topla in izdatna. Če je le mogoče naj se obedi podeljujejo brezplačno. Šolarji iz družin, ki lahko plačajo, pa naj dajo potreben prispevek za jed. Poveča naj se tudi razdeljevanje zastojnih knjig med šolarje, poveča število študijskih podpor, pri razdeljevanju pa je treba najprej upoštevati gospodarsko stanje šolarja ali študenta in njegovo vlogo za študij. GIL naj ženskemu fašizmu pomaga pri zbiranju in razdeljevanju oblačil.

Podporne akcije za delavstvo naj bodo predmet posebne skrbi. Zveča naj se število delavskih menz. Koder je mogoče naj delodajalci prispevajo svoj delež k pokritju stroškov. Tudi za poljsko delavstvo je treba organizirati vsakovrstne dobrodelne ustanove.

Vse to delo mora predelati duh požrtvovalnosti in duh službe narodu. Vsi funkcionarji morajo pri svojem delu pokazati zmerom duh požrtvovalnosti in zvestobe, ki so jo vedno čutili do naroda, ki dela in se trudi za zmago Musolinijeve Italije.

Ugoden odmev govora grofa Ciana v Budimpešti

Budimpešta, 29. septembra. s. Govor, ki ga je imel grof Ciano v vili »Madama« ob priliki obletnice podpisa trojnega pakta, je madžarsko časa pisje dobesedno in z velikim poudarkom objavilo skupaj z govori nemškega in japonskega zunanjega ministra. Grof Ciano, kakor tudi zunanja ministra Nemčije in Japonske, so tolmačili enodušna čustva

dili v sprevedu z zastavo po mestu. A Ahmedabadu so ljudstvu naložili skupne kazni, a navzlic temu ne pride do miru. Kljub strogemu policijskemu nadzoru so tu zažgali pošto in postopje. V nekem bengalskem mestu so bili 4 Indijci kongresisti ranjeni, ko so angleški stražarji navalili z vso besnostjo na neki spreved. V Luknovu so zaprli šolskega nadzornika in štiri druge osebe, ki so jih obtožili, da so razdeljevali nezakonite in uporniške letake. Listine, ki pričajo o delovanju kongresa, so angleške oblasti zasegle in jih poskrile v jeklene blagajne zastraženih poslopij. Tudi denarnih glob ni ne konca ne kraja. Nekateri kraji v pokrajini Biharju morajo plačati 125.400 rupijev kazni. — Angleške oblasti prav pozorno spremljajo uporniška dijaška gibanja. Poročajo o novih aretacijah v Raikotu in Karakiju. zaprli so štiri srednje šole za mesec dni samo v mestu Karakiju. Dijake obtožujejo, da so se udeleževali delovanja »kongresistov«. — Prav tako poročajo, da so zaprli v Hajderabadu predsednika pokrajinske organizacije Kimandala, ki je bil član zakonodajne skupščine. Poleg tega angleške oblasti takoj ustavijo vsak list, ki se ne bi ravnal po njihovi kar najstrožji cenzuri. Tako je v Nadiadu nedavno prenehal izhajati list »Karangbuun« zaradi »višje sile«.

Za Belo hišo izgubljena bitka

Nemški časopisi o uničenju ameriške ladijske spremeljave na Atlantiku

Berlin, 29. septembra. s. Snočnji »Lokal Anzeiger« piše: Uničenje ladijske spremeljave, s katero so prevažali čete in vojaške stvari čez Atlantik, pomeni za Belo hišo pravo izgubljeno bitko. »Nachtausgabe« pravi, da ta nemški uspeh veličastno podrtava trditve nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa o vedno težjih sovražniških izgubah.

V berlinskih krogih je včerajšnje izredno vojno poročilo zbudilo izredno živo zanimanje. Priporočajo, da je ta nemški uspeh neposredno v zvezi z dvema drugima vprašanjema: z vprašanjem tonaže trgovskega ladjstva in z vprašanjem drugega bojišča. Ta ladijska spremeljava je morala biti zelo važna pošiljka vojaštva in vojni potrebščin in naj bi bila brez dvoma služila nujnim nalogom, kajti drugače ne bi bili z njo toliko tvegali. Upravičeno piše »DAZ«, da je doseženi uspeh toliko pomembnejši, ker so bile podmornice zaradi močne straže, ki jo je ladijska spremeljava imela, pluti zelo globoko, torej tudi precej počasi in so morale boriti z ladjami, ki so plule z veliko

brzino. Znano je, da mora vsaka ladijska spremeljava uravnati svojo hitrost po hitrosti tiste svoje ladje, ki je najpočasnejša. Navadno ta hitrost nikdar ni večja od desetih vozlov na uro. Potniške ladje, kakršne so bile tiste, ki so zdaj potopljene, so imele povprečno hitrost 18 do 19 vozlov na uro. Če so se s takšnimi ladjami vozili vojaki, so bile izgube, ki so jih Amerikanci utrpeli na morstvu, izredno visoke. Uspeh, ki je bil dosežen proti tej ladijski spremeljavi, in uspehi v zadnjih štirih dneh drugod na Atlantiku — končuje svoja izjavljana omenjeni list — so s 104.000 tonami potopljene ladjave krepe odgovor na izjavo, ki jo je pred nedavnim dal načelnik ameriškega pomorskega urada, ki je dejal, da so Združene ameriške države v zadnjih mesecih izgubile manj ladijskega prostora kakor pa prej.

»DAZ« in drugi časopisi pišejo o zadnjem nemškem izrednem vojnem poročilu in ga spravljajo v zvezo z besedami, ki jih je spregovoril nemški zunanji minister o sedanjem vojnem položaju. Svoja izjavljana pa omenjeni list končuje s

Nov zmagovit nastop nemških podmornic

V 4 dneh so anglosaksonske sile izgubile 14 ladij s 104.000 tonami

Sovjetski napadi povsod zavrtnjeni

tonski potniški parnik z dvema dimnikoma »Kraljica Tihega morja«, ki je zletel v zrak po dveh torpednih zadetkih, 11.000 tonsko veliko prevozno ladjo »Derbyshire« ter en rušilec. Dve nadaljnji prevozni ladji sta bili poskodovani s torpedi.

S temi uspehi so zadale naše podmornice nasprotniku težak udarec. Ameriško prevozno ladjevje je izgubilo tri posebno dragocene hitre enote s skupno 47.000 tonami, ki so jih uporabljali za posebno važne in nujne prevoze čet.

V drugih predelih Atlantskega morja od afriške do ameriške obale so podmornice potopile še nadaljnjih 11 ladij s 57.000 tonami, tako da znašajo skupne izgube nasprotnega ladjevja v zadnjih 4 dneh 14 ladij s 104.000 tonami.

Hitlerjev glavni stan, 29. sept. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

V severozahodnem delu Kavkaza so nemške in slovaške čete v trdih bojih v gorah zavzele več višinskih postojank. Na črnomorski obali je neki nemški hitri čoln potopil 1000 tonski parnik.

Na vsem vzhodnem bojišču trdi boji

Brezuspešni ruski razbremenjevalni napadi, ki veljajo težke žrve

Berlin, 29. septembra. s. Glede spodletelega sovjetskega poskusa, da bi s svojo vojsko prestopili reko Nevo, so v nemškem vrhovnem poveljstvu objavili sledeče podrobnosti:

Da bi razbremenili druge odseke bojišča, so boljševiki 28. septembra sprožili svoj največji poskus, da bi prišli čez reko Nevo. Sovjetom je šlo na roko presenečenje, kajti običajni meglji se je pridružila še umetna megla, preden se je napad začel. Toda navzlic temu je nemški oddelek sprejela pravočasno sovjetski namen in zato so prisile mnoge sovjetske enote pod ogenj. Z uporabo

V boju za Stalingrad so nemške čete prodrle tudi severne mestne dele. Do sedaj osvojeno mestno področje je bilo popolnoma očiščeno sovjetskih čet. Napade podpirajo topništvo, protiletalsko topništvo, nemško letalstvo ter skupine italijanskih, romunskih in hrvaških letalskih sil za krajše polete. Sovjetski razbremenilni napadi južno in severno od mesta so se izjalovili.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča in pri Rževu je bilo več z močnim topništvom podprtih sovjetskih napadov deloma v protinapadih odbitih in izveden je bil uspešno lasten krajevni napad.

Jugovzhodno od Ilmskega jezera so se zlomili ponovni napadi sovjetskih čet, ki so utrpeli hude izgube. Tudi južno od Ladoškega jezera so bili ponovni sovjetski napadi v srditih bojih odbiti. Z močnimi silami izveden sovjetski poskus prebiti obkoljevalni obroč pri Leningradu proti vzhodu preko Neve, je propadel s krvavimi izgubami za Ruse, število uničenih čolnov se je povišalo na 395.

Na bojišču pri Ledenem morju je letalstvo podnevi in ponoči napadalo ruska oporišča. Nemški lovci so pri tem brez lastnih izgub sestrelili 26 sovjetskih letal.

množice izkrcavalnih čolnov, močnega orožja in velikega števila ljudi se je boljševikom deloma posrečilo priti na breg, toda takoj so bili napadeni in v prvih bojih uničeni ali pa ujeti. Več sto ujetnikov je tako padlo v nemške roke.

Berlin, 29. septembra. s. V vojaških krogih so povedali, da so nemška letala od 20. do 26. septembra sestrelila v celoti 3040 boljševiških letal, med katerimi jih je bilo mnogo angleškega in ameriškega izvora. Protiletalsko topništvo je uničilo 35 letal. Med bombnimi napadi na nasprotnikova letališča je bilo razbitih 9 boljševiških letal. Tako znašajo boljševiške izgube v preteklem tednu v celoti 884 letal. Nemci so ta čas izgubili samo 37 letal.

Berlin, 29. septembra. s. Za mostiče pri Voronežu se bijejo hudi krajevni boji, med katerimi je bila zasedena važna sovjetska strateška postojanka. Pri svojih napadih severozahodno od Voroneža, ki pa niso rodili nobenega uspeha, je nasprotnik izgubil 15 oklepnih vozil. Nemška letala so uničevala postojanke metalcev bomb in prednje sovjetske opazovalne točke. Med napadi na zbirališča sovjetskih čet so imeli posebne uspehe italijanski lovci.

Berlin, 29. septembra. s. Iz vojaškega vira se je izvedelo, da so nemške vojske bile zmagovite boje na področju severozahodnega Kavkaza. Med nekim ofenzivnim nasokom, čigar cilj je bilo zavzeti močno utrjenih boljševiških točk, so se razvili silno hudi boji med več utrjenimi točkami. Po srditi borbi so Nemci zavzeli 22 utrjenih postojank in jih razrušili. Druge bojne skupine nemške vojske so najprej prešle čez pas, ki so ga boljševiki močno utrdili in napadli vrh nekega hriba, kjer so se Sovjeti vgnezdili. Tudi planinske čete so v visokem pogorju zavzele več sovražniških točk. Med temi nastopi so nekatere nasprotnikove skupine izgubile zvezo s svojimi glavnimi silami in so se zaman poskušale osvoboditi obkolitve. Ob Tereku je nemška pehota s podporo letalstva sprožila hude napade na pobočje nekega hribovja, ki je bilo odlično utrjeno. Več utrdbic in številni topovi so bili uničeni po bombah nemškega letalstva.

Seja medministrskega odbora

Rim, 29. septembra. s. Včeraj ob 17 se je pod Ducejevim predsedstvom zbral v Beneški palači medministrski odbor za vzporeditev preskrbe, za razdeljevanje in za cene. Včerajšnji sestanek je trajal do 19.30, nadaljeval pa se bo v sredo ob 17.

Vesti 29. septembra

Angleška admiraliteta javlja, da je treba smatrati angleško podmornico »Thorn« za izgubljeno, ker se ni povrnila ob določenem času.

V Zgornji Italiji je pričela žetev riža in se v splošnem lahko računa s prav dobro letino, ker je bilo letošnje vreme zelo ugodno za riževe kulture.

V Bolgariji bodo zgradili pet pomožnih oddajnih radijskih postaj, ki bodo preko kablov zvezane s Sofijo. V Zagorju bodo zgradili samostojno radijsko postajo z energijo 10 kilovatov. »Svenska Dagbladet« poroča, da sta Majski v Londonu in Litvinov v Združenih državah protestirala pri obeh vladah zaradi neizpolnjene obljube o otvoritvi drugega bojišča. Amerikanci so protest objavili, v Angliji pa so to vest zamolčali.

Japonski list »Kokumin« piše, da je angleška policija v Indiji ubila 390 Indijcev, ranila pa jih je 1060, angleški vojaki pa so ubili 331 in ranili 1591 oseb. Samo v Delhiju je bilo 619 mrtvih, med katerimi je največ muslimanov. 4.265.703 prebivalcev je imela Švica konec decembra lanskega leta. Ti podatki so bili objavljeni v švicarskem uradnem listu.

Železni križec s hrastovim listom je Hitler podelil generalu von Hausenschildu, poveljniku neke oklepne divizije. General je 129. častnik nemške vojske, ki je dobil to odlikovanje. Desetkrat večji so japonski izdatki v sedanjih vojni v primeri z običajnimi časi in trikrat večji v primeri s stroški, ki jih je zahtevala vojna s Kitajsko.

pripombo, da ta novi uspeh nemških podmornic neposredno podkrepljuje občutek zanesljivega in mirnega pripravljanja v bodočo zmagovitost vojne, pripravljanja, ki so ga očividno vlije von Ribbentropove besede.

Pošteno slovensko ljudstvo - žrtev načrtne komunistične morije

Za umore so prejeli še nagrade — Kdor podpira morilce, je somorilec slovenskega naroda

Na razvalinah slovenskega naroda je hotela »Osvobodilna fronta« ustvariti svobodo — boljše-
viški raje. To poslanstvo so komunistični krvojo-
ki v polni meri opravljali vse dotlej, dokler se je
ljudstvo pustilo ubijati. Padle so prve žrtve
in mnogi so zmanjevali za glavo, češ morda pa so
le res krivi. Padlo jih je mnogo in kdor je te za-
govarjal, je bil »izdajalec«. Umorov pa je bilo
vsak dan več. Padlo je sto, tisoč, štiri tisoč ljudi
in še več; komunisti so grozili z uničenjem kar
celim vsem in naseljem. In tedaj se je marsikdo
vprašal: ali je mar res mogoče, da bi bili to sami
»izdajalci«?

Z dežele so prihajala vedno nova in podrobnejša
poročila o partizanskih nasiljih in zločinih. Ljudje
kar verjeti niso mogli, da je vse to mogoče, saj
naši kraji takšnih zločinov še niso doživeli
nikdar. Da, za partizane, za te »svobodilce« med
Slovenci je bilo vse izdajaleško. Morali so pasti pod
nožem številni duhovniki, pastirji, moralo na tisoče
Slovencev. Treba je bilo pobijati kar naprej in
to prav vse, ki so imeli kakršne koli pomisleke
glede komunističnega »osvobodilnega« gibanja. Pa-
sti so morale tudi žene, nedolžni otročki, starci
in od trdega dela skrušene kmečke matere in celo
hromi. Za svoje »osvobodilno« gibanje so pobirali
oziroma izsiljevali od ljudstva davke, da so lahko
plačevali svoje morilce in izdajalce. Od ljudi so
izsiljevali boljše hrano, same pa pustili gladovati,
češ za »borce« je potrebna dobra, tečna hrana. Ti
»borci« pa so se izmikali bojem, onesrečevali so
s svojimi obiski ljudi, ki bodo pomnili ne-
srečne dni pod komunistično »svobodo«. Ljudstvo,
pošteno ljudstvo jih je spoznalo kmalu, toda balo
se je morilske klike, ki je imela vesplošno raz-
predene svoje niti. Skrivalo je v srečo odpor proti
vsem tem že pred letom, ko so se mnogi že smejali
komunističnim morijam in jih celo z denarjem pod-
pirali. Tekla je kri, mnogi so se požljivo režali
in se na tihem veselili.

Vse to pa je rodilo spoznanje v tistih, ki so
tem morilcem pod različni vabami sledili in jih
tako rekoč podpirali. Danes je drugače: Ljudstvo
je dovolj pokolev nedolžnih ljudi. Celotno mnogi
»idealisti« so spregledali, ker so spoznali v pravi
luči komunistične nakane.

Da se je ljudstvo danes odločilo za neizprosno
boj proti lastnim uničevalcem, so ga prisilili ko-
munisti sami, predvsem pa še njihova grozna zlo-
činstva, o katerih prihajajo z dežele vedno nova
strahotna poročila.

Kako zverinsko so pobijali Furlanove

Sedaj so znane podrobnosti o zverinskem umo-
ru Furlanove družine v Beli cerkvi.

Bilo je neki četrtek okrog treh popoldne,
ko so prišli partizani k Furlanovim. Gospodine ni
bilo doma. Plela je korenje na njivi posestnika
Tratnika, ki jo je imela v najemu. Na njivo jo je
prišel klicati vaški (partizanski) »zaščitnik« Vam-
pelj. Marija Furlanova je že slutila, kaj bo. Zato
se je poslovila od Tratnikove matere: »Zbogom,
če se ne vidiva več!« Vampelj si je te besede
dobro zapomnil in jih je navajal partizanom v do-
kaz, da je Furlanova res »belogardistka«. Tega dne
je še niso odpeljali, s seboj so vzeli le njenega
60 letnega moža, bivšega orožnika, in 15 letnega
sina Marijana. Oba so odpeljali proti Selam, ki so
še v šmarješki župniji. Na petek ob dveh po-
poldne so najprej začeli mučiti Furlana. Trpinčili
so ga sedem ur. Vpršali sina Marijana, o čem se
s telesa obleko in udrihali po njem s krampom.
Udarce na vrat ga je podrl na tla. Ko je omahnil
in se onesvestil, ga je moral sin vzdigovati, nakar
so ga mučili naprej. Zločinec mu je dejal: »Poglej
mi v oči! Tudi jaz sem ti moral nekoč pogledati
v oči.«

Med potjo, ko so ga vlačili po gozdu, so mu
vtikali v nosnico goreč bencinski žigalnik, da se
je mož dvakrat onesvestil.

Najhujša med razbojniki sta bila Trkaj Jože,
pd. Dobrotinškov, in Jožef Lojze, oba iz Harinje
vasi pri St. Petru. Slednji je bil strah vse okolice.
Tako je meseca marca obstrlel v St. Petru zidar-
skega mojstra Fr. Rataja. Nekaj dni potem je ustrelil
Franceta Medveda iz Srednje Grčevca.

Partizanom ni bila dovolj smrt Furlanovega
očeta. Po očetovem umoru so ubili še sina Marijana.
Potem so prišli še po Furlanovo mater in jo iz-
trgali iz objema dvedetletnega sina Francka. Ponjo so
prišli naslednji ponedeljek. Pred domačo hišo
je rekla partizanom: »Tukaj me ubijte! Odpeljali
so jo s silo potem, ko je vzela v naročje svojega
sina. Mimoidočim je govorila: »Nedolžna žrtev
bom!«

Odgnali so jo proti Šmarjeti, a že pri gostilni
»Nace« pri Šmarjeških toplicah so ji pošle moči
in se je zgrudila na tla. Da bi se okrepčala, so ji
ljudje dali vina, nakar so jo partizani naložili na
voz in odpeljali proti Harinji vasi. V ponedeljek

popoldne so jo ljudje še videli, ko je sedela z
otrokom v naročju pred neko hišo. Še isti dan so
jo partizani umorili. Odpeljali so jo v gozd. Ko je
videla, da jo hočejo ubiti, jih je kleče rotila, da jo
puste, dokler ne pride na svet otrok, ki ga je pri-
čakovala. A vse je bilo zaman. Zato je zaklala
razbojnikom:

»Najprej ubijte otroka, potem pa še mene!«

Strahno jo je bolelo, da bo ostal njen sinček
brez matere in očeta. Ker ni hotela dati otroka
iz rok, so jo udarili z vso silo po roki, da je omah-
nila in je otrok padel po tleh. Morala si je sama
izkupati jama Partizani sami, ki so se vrnili, pri-
povedujejo, da so jo komunisti pred smrtjo še mu-
čili. Preden so jo ubili, so jo popolnoma slekli.
V tem stanju je skočila v jama. Izvlekli so jo iz
nje, nato pa z dvema udarcema po glavi pobili.
Zapušenega otroka so vrnili po neki ženski na
Furlanov dom, kjer je ostala sama stara mati. Toda
partizanom še to ni bilo dovolj. Prišli so k Furla-
novim, hišo popolnoma izropali in odpeljali pohi-
štvo. Da bi se oprali pred ogorčenimi ljudmi, so si
izmislili tako zgodbo: Nek partizan je prišel k Fur-
lanovi, se izdal za belogardista in jo prosil za
orožje. Ona pa da mu je dala kotel granat in na-
bojev, češ njemu že, ker je belogardist.

Važno vlogo pri usmrtilih so imeli rdeči va-
ški zaščitniki. Ljudje sploh govorijo, da partizani
vse umorijo, če to obsodbo le predlagajo vaški za-
ščitniki. Kdo je po vseh pri komunističnih
simpatiziranjih, pa ljudstvo dobro ve, saj so med
njimi skoraj sami delomržezi in zločinski tipi.

»Vse bomo poklali z noži!«

Komunistične tolpe se potikajo sedaj le še
v nekaterih krajih. V vasi si upajo le tam, kjer
ni doma mož in fantov. Zato so že prej poskr-
beli. Tako so prišli nekega dne v Brusnice.
Čakali so pred cerkvijo, če se bo vrnil g. žup-
nik. Gospoda pa so ljudje že o tem pravočasno
obvestili in tako so imeli to nedeljo besedo
partizani sami. Pred cerkvijo se je zbralo za
službo božjo precej ljudi. Partizani so jih ob-
količili z orožjem in eden od njih je imel slav-
nostni govor, ki pa je bil po izpovedi poslu-
šalcev klavner, kakor je klaverno komunistično
gibanje v razsulu. Partizan ni mogel skriti silne
razburjenosti zaradi vsega tega, zlasti ker so
ljudje godrnjali, zato je kar bruhal iz sebe
groznje: »Družine belogardistov ne bomo stre-
ljali, vse bomo poklali z nožem! Tu pa je po-
stalo kmalu vrece in partizani so pobrali svoje
pete.

Iz Toplice prihajajo ponovne vesti o »raz-
grajanju partizanskih razpršenih tolp. Morilci
vlamljajo v zidance in izsiljujejo od ljudi hra-
no. Pred dnevi so partizanski zaščitniki pobi-
rali v Dol. Straži. Značilna je izjava partizan-
skega poveljnika v Dol. Straži: »Kako so še
ljudje tod bedasti! Zahtevam liter vira, pa mi
ga prineso 10 litrov!« (Ljudje ga predobro po-
znajo, da je vlačugar in pijanec ter da podivja,
če vsega ne dobi dovolj).

Komunisti so se pojavili tudi v Kamenicah.
Vsako hišo so prisilili, da jim je dajala en
dan hrano. Ko jim je neka stara ženica dala
na mizo krompir, ker drugega ni imela, je po-
veljnik zalufal skledo po tleh in zahteval me-
sa in perutnine, sicer da jo bodo ubili. »Raz-
vajejena gospodja«, tako je dejala starica po od-
hodu, »ni vajena skromnega življenja«. Doslej
so lepo živeli na račun kmetov, sedaj pa ho-
čejo s silo, ko so onesrečili številne vasi. Ker
se kmet brani, pa je »izdajalec«.

Partizan Lojze iz Dol. Straže je tako »pro-
sil« nekega posestnika kruha: »Če mi ga takoj
ne daste, si dobro ogledajte, kaj držim v roki!«
Taki zgodbe je mnogo.

Sedaj hočejo govoriti o verskih zadevah

Partizani hočejo sedaj na vse načine popra-
viti svoje zlo. Da bi prikriili svoje namene, so
skušali pridobivati ljudstvo na nove načine.
Tako se je zgodilo v Grobljah pri St. Jerne-
ju, da so po maši priredili shod. Obkoliili so
vas in cerkev ter niso nikogar pustili, da bi
odšel. Na takem »svobodnem« shodu je nato
govoril Pincea Jože iz Vodenice o verskih zade-
vah. Zatrjeval je ljudem, da jim jamči versko
svobodo. Govoril je o pešanju vere ter o slabih
navadah, da fantje hodijo v cerkev zgolj za-
radi deklet.

Zločini v Zupžah

Nekega dne so se partizani pojavili v Za-
pužah pri Zagoreu. Hlinili so se, da so proti

partizanskemu gibanju, češ da so jih vzeli s
seboj partizani ter da so popolnoma onemogli.
Zena jim je na prošnjo malce postregla, njena
sestra pa je izrekla, ko je videla njihove izmu-
čene obraze, nevoljo nad partizani, ki so one-
srečili toliko ljudi. Partizani so ju za zahvalo
odvedli in ustrelili.

»Rdeči petelin« nad Bokalcami

Prispela so podrobna poročila o partizan-
skem napadu na grad na Bokalcah. Partizani
so vdrl nekega dne ponoči pri stranskih
vratih v grad in ga oropali. Solske sestre
in novinke so se stisnile v eno sobo. Med obo-
roženimi sta bili tudi dve ženski. Najprej so
preiskali pisarno, odnesli novinkam obleko,
istočasno pa vzeli iz hleva 13 krav in dva ko-
nja, s katerima so dvakrat odpeljali živež,
obleko in nekaj pohištva proti Stranski vasi.
V svinjaku so zaklali 5 prašičev, krvav nož in
rožnico pa pustili pri vhodu. Pobrali so vsa
živla. Dela je bilo dovolj, saj so naropano
blago odnašali do tretje ure zjutraj.

Sestre so grad zapustile. Nekaj dni po-
zneje so partizani zopet prišli in grad za-
žgali. Neki Miklavčev fant z Brda se je sam
hvalil, kako je pomagal polivati z bencinom.
V grajske sobe so nanosili butar in slame, sneli
okna in vrata ter zažgali. Pogoreli sta dve
tretjini gradu, hlev z 20 voznimi sena, drvarnica
in ostrejšje svinjake.

Potem pa so prišli še na njive. Obkoliili
so moške in ženske, zahtevali, da dvignejo ro-
ke kvišku in jih pogladi v koruzo. Pod gradom
so imeli partizani posvet. Kmalu zatem so

Popis premoženja športnih organizacij

Podrobna navodila lastnikom športnih naprav

Ljubljana, 29. septembra.

Zaupnik C. O. N. I.-ja sporoča:

Na podlagi dovoljenja, ki mi jih daje odredba
št. 81 z dne 20. februarja 1942-XX Visokega Ko-
misariata, objavljena v Službenem listu št. 15, od-
rejam naslednje:

a) Do 15. oktobra 1942-XX mi morajo vse
športne organizacije v Ljubljanski pokrajini (od-
bori, zveze, komisariji, društva, skupine, odseki
itd.) podrobno sporočiti, kakšno premočje in ne-
premočje premoženja imajo na ozemlju Ljubljans-
ke pokrajine. Pod premočjem razumemo zgradbe
zgradbe kakršne koli vrste, zemljišča, gozdovi in
vode, pod premočjem pa: kakršno koli športno
orodje (tudi avtomobili, motorna kolesa, čolni,
puške itd.), oprema, stroji v uradih, nagradni po-
kalji in lovriki, arhivi in denar.

Pri nepremičninah je treba navesti katastr-
ske podatke, točni kraj, kje so, gradbene načrte,
gradbene stroške, dohodke, prepis kupnih pogodb
za zemljišča in poslojpa ter fotografije, nepremič-
nin. Za premočje je treba sestaviti podroben
inventar ter za vsako stvar posebej navesti, ko-
liko je zdaj, vredna in kje so na dan prijave ti
predmeti spravljani, ter osebne podatke tistega,
ki jih prijavlja. Pri denarju je treba točno pove-
dati, če je naložen v banki in v kateri.

b) Z dnem objave tega odloka je prepovedan
nakup in prodaja nepremičnin za športne namene,
prav tako pa tudi ni dovoljeno, da bi športne na-
prave uporabljali kdo za kaj drugega. Za dovolje-
nja za kakšne morebitne izjeme je treba zaprositi
C. O. N. I.-jevega zaupnika, ki bo takšne prošnje
za vsak posamezni primer predložil v reševanje
višjim oblastem.

c) Vse nepremično in premočje premoženja
športnih organizacij je od danes dalje neposredno
pod upravo pristojnih predsednikov, ki osebno za-
nje odgovarjajo in morajo upravičiti morebitne
poškodbe in izginotje. Podrobno je treba navesti,
kako je z arhivi in upravnimi registri ter točno
povedati, kje so spravljani. Prav tako je treba na-
vesti podatke tiste osebe, ki ji je morda predsed-
nik naročil, naj pazi na te arhive in zapise.

d) Športne organizacije, ki imajo v podnajemu
nepremičnine za športno uporabo, morajo to spo-
ročiti do 15. oktobra 1942-XX ter navesti vse teh-
nične podatke, ki se nanašajo na športno napravo,
ki jo uporabljajo, osebne podatke lastnika nepre-
mičnine ter istočasno priložiti prepis najemne po-
godb.

Treba je prijaviti tudi morebitno služnišče,
ki bi bila po najemniški pogodbi dolžna skrbeti
za vzdrževanje tiste športne naprave, pazniško
osebje itd.

Prijaviti je treba tudi organizacije, ki se
brezplačno poslužujejo kakšnih športnih naprav.

prihiteli na njivo in odpeljali že naložena voza
krompirja — nekaj nad 4000 kg. Nato so s sa-
mokresi prisilili domačega šoferja, da je od-
peljal krompir tudi z avtomobilom. Sestre in
delavce so stražili do trde noči.

Skoda je ogromna. V gradu so bile umet-
niške slike, ki so uničene. Tu je bila tudi naša
najstarejša gospodinjica šola.

Mesečna plača za zločinstva

Da so partizani svoje »poslanstvo« z večjim
veseljem in nasladi izvrševali, so prejeli
tudi plačo. Tako so našli pri nekem partizanu,
ki je padel pri Sv. Roku pri Šmihelu,
pravijo, da je bil Ivan Rome, znani španski
dobrovoljec, listino, na kateri je imel vpisane
dohodke in izdatke. Ti dohodki so izvirali iz:
1000 lir od političnega komisarija Ladota, 450 lir
zaplениli v Črmošnjah, 565 lir kolektiv-
tov. Staneta Koširja, 2000 lir davek, pobran od
Spreitzerja, 140 lir justifikacija Turka, Jakšeta
in Skedija, 245 lir kolektiv Markovič Vide, 97
kolektiv Boža Koširja, skupaj 4.497 lir.

Za zločinska dela so partizani prejeli to-
rej visoke vsote, zato je vsakdo, kdor je pod-
piral in podpiral to akcijo, soudleženec morije
našega ljudstva, ki bo vse to poplačalo v prav-
nem času. Komunisti so se že izkazali hvaležne
svojim vnetim podpirateljem, saj so pri vajah
izročili kar cele zapisnike svojih pripadnikov,
v taboriščih pa pustili cele zaboje listin svoje-
ga generalnega štaba.

Tudi prihodnje nedeljo bomo imeli v Ljubljani
manjšo športno prireditev. Najmlajši bodo odigrali
drugi del mladinskega turnirja. V prvi tekmi bosta
nastopila zmagovalca zadnje nedelje: Vič in Zab-
jek, v tolažilni tekmi pa se bosta pomerili enaj-
stori Korolana in Mladiki. Tekme bodo na igri-
šču Ljubljane in ne na Kodeljevem kot so bile
preteklo nedeljo. Začetek tekem je ob 16. Vsaka
igra traja le 2×20 minut. Zmagovito moštvo bo
dobilo pokal, ostali nastopajoči pa praktična darila.

e) Vsi lastniki nepremičnin, ki se uporabljajo
v športne namene (plavalni bazeni, stadioni, šport-
na igrišča, telovadnice, odskočne deske, dirkali-
šča, prostori, kjer se spravljajo stroji in orodje,
teniška igrišča itd.), jih morajo do 15. oktobra
1942-XX prijaviti C. O. N. I.-jevemu zaupniku, na-
vesti točno, kje so tiste športne naprave, podatke
iz zemljiške knjige, gradbene načrte z vsemi iz-
merami, nanašajoče se na športni prostor, celotno
vrednost nepremičnin, fotografije, prepise pogodb
ter morebitne zastavne pravice.

Priglasiti se morajo tudi zemljišča, na katerih
zgradbe stoje, ter morebitne zastavne pravice, ki
jih imajo na njih druge ustanove ali oblast.

V prijavi je treba točno navesti, ali se tista
športna naprava upravlja neposredno, ali je bila
oddana v najem, ali jo je kdo komu odstopil brez-
plačno, ter označiti, kdo jo uporablja, dalje navesti
določbe glede najema in obveznosti. Od vseh po-
godb kakršne koli vrste je treba predložiti prepis.

f) Prošnje, ki bodo prispale po 15. oktobra ali
bodo nepopolne, se ne bodo upoštevale. Ustanove
in osebe, ki so krive, da niso vložile ali so vlo-
žile pomanjkljive prijave, bodo izrčene pristoi-
nim oblastem njihove športne organizacije pa se
ne bodo smele na noben način več udeleževati.

Rdeči križ poroča

V Poizvedovalnem uradu Rdečega križa,
Puharjeva ul. 2, naj dvignejo pošto: Dollar
Anny, Mestni trg 5; Korenčan Marija, Pot na
Rakovo ježo 30; Kosmač Albin, Rožna dolina
c. XVII-5; Mravlje Olga, Pleteršnikova 21; Pe-
hani dr. Joka; Vizjak Albina, Ulica 3. maja
4-II; Vizjak Ivana, Dermotova 13.

V tajništvu istotam naj se javijo: Voković
Andjela, Kavčič Stanko, učitelj, Rosina Roth
roj. Friedenstein, Velušček Vladimir, Tavar
Edvard, Pollak Oscar, kdor je poizvedoval za
Slakom Jernejem.

V glavni pisarni IRK v Ljubljani, Gospo-
darska c. 2-II, se naj zgleda Pintar Jakob iz
Ljubljane.

Ljubljansko gledališče

Drama

Sobota, 3. okt. ob 17.30: »Večno mlada Sa-
lome«. Premiera. Red. Premierski. Otvoritev
nove dramske sezone.

Opera

Četrtek, 1. oktobra ob 17: »Boheme«. Izven.

Znižane cene od 18 lir navzdol.

Nedelja, 4. oktobra ob 16: »Boccaccio«. Izven.

Znižane cene od 18 lir navzdol.

S. S. van Dyne:

ZAGONETNA SMRT

KRIMINALNI ROMAN

GOSPODA BENSONA

»Prej bi dejal, da,« je odvrnil major.
»Če bi si bil Alvin vzel iz ust svoje
umetne zobe, kar je po mojem mnenju
tudi storil, bi bil Leacock moral opaziti
znatno spremembo v njegovem govo-
renju.«

»Nekaterih drugih stvari Leacock ni
videl,« je nadaljeval Vance. »Na primer
tiste škatlice z dragulji, in tudi ne, kje
je električno stikalo.«

»In prav s tem jo je polomil,« je pri-
pomnil major. »Alvinova hiša je stara
in edino električno stikalo v njegovem
salonu je tisto, ki visi na žici svetiljke.«

»V prav tako je,« je pritrdil Vance. »V
še večjo kolobčajo pa je začel s pištolo.
Najprej je trdil, da je bil vrgel v
reko, ker v pištoli ni bilo več enega od
nabojev. To je dejal, ko še ni vedel, da
ga kdo sumi. Ko pa sem mu povedal,
da v pištoli ni manjkalo nobenega na-
boja, je zatrjeval, da je sam nadomestil
izstreljeni naboj z novim. Do te trditve
se je povzpel spet samo zato, da ne bi
kdo mislil, da je tista pištola, ki se je
našla v reki, bila od koga drugega...
Stvar je jasna: bil je prepričan, da je
gospodična St. Clairrova zagrešila zločin
in jo je sklenil rešiti.«

»Tudi jaz imam tak vtis,« je pritrdil
major Benson.

»In vendar mi njegovo vedenje ni

čisto povsem jasno,« je nadaljeval Van-
ce. »Brez dvoma je moral biti tudi on
v kakšni zvezi z zločinom, kajti drugače
bi se mu ne mudilo tako zelo skriti
tisto pištolo na stanovanju gospodične
St. Clairrove. V prav takšne vrste človek
je, veste, nasilen in izpodbuden, človek,
ki zagrozi z smrtjo nekemu, ki dvori
njegovi zaročenki, in je zmožen svoje
besede spremeniti tudi v dejanje, če mu
njegov nasprotnik da priliko za to.
Očitno je, da njegova vest ni čista. To-
da zakaj? Gotovo si je ni umazal z zlo-
činskimi umori. Zločin je bil premiš-
ljen, stotnik pa ni takšne vrste človek,
ki bi delal kaj z natančnim preudarkom
in po določenem načrtu. On je človek,
ki stori vsako stvar očitno in nič ne
prikriva, ter je pripravljen nositi vse
posledice svojega dejanja. Stotnik potem
tudi ne bi bil pozabil odnesti rokavice in
torbice svoje izvoljenke. Če naredimo iz
vsega tega zaključek, je bil potem prav
tako gotovo tudi zmožen povabiti Ben-
sona na zabavo, kakor je gotovo, da ga
Benson ni povabil nanjo. Tudi iz psiho-
loškega vidika je nemogoče, da bi ga bil
na tak način spravil s sveta.«

Prižgal si je cigareto in nekaj časa
sledil z očmi kolobarčkom dima.

»Če ne bi bila stvar tako fantastič-
na, bi dejal, da je odšel s trdnim na-

menom, da opravi zločin, ko pa je pri-
šel na kraj sam, je ugotovil, da je umor
že izvršen. Na ta način bi se dalo raz-
ložiti, kako da ga je Pyle videl tam in
zakaj je Leacock potem naslednji dan
skril pištolo na stanovanju St. Clairrove.«

Zazvonil je telefon. Polkovnik Ost-
rander je želel govoriti z upravnikom.
Po kratkem razgovoru se je Markham
obrnil k Vanceju in dejal:

»Tvoj krvoločni prijatelj je hotel
zvedeti, če dozdaj še nisem dal zapreti
nikogar, in se mi je znova ponudil v
pomoč s svojimi dragocnimi nasveti,
kadar koli bi ga potreboval.«

»Slišal sem, da si se mu zahvalil.
Za kaj?«

»Za njegovo ponudbo, da je priprav-
ljen pomagati. Povedal sem mu, da še
vedno tavamo v strašni temi.« Markham
se je utrujeno nasmehnil. Na ta način
je Vanceju izrazil, da je bil že opustil
misel na obdolžitve stotnika Leacocka.
Major je stopil k njemu in mu stisnil
roko.

»Razumem vaša čustva,« je dejal.
»Stvar se razvija tako, da bi človek res
kmalu izgubil ves pogum, toda bolje je,
da krivce ubeži pravici, kakor pa da bi
bil obsojen kdo od nedolžnih... Ne
mudite se preveč in ne izgubljajte po-
guma. Hitro boste našli rešitev, in ko
se to zgodi...« zadnje besede je spre-
govoril skozi zobe, »ne boste od moje
strani našli noben odpor. Poma-
gam vam bom jaz, da pridete stvari do
dna.« In ko je poslavljaj, je še de-
jal: »Zdaj grem nazaj v svoj urad. Če
me boste potrebovali, mi samo spo-
ročite.«

Markham je nekaj minut molčal, po-
tem pa dejal:

»Od ure do ure postaja zadeva bolj
zamotana! Naj jo vrag vzame! Čutim
se že utrujenega.«

»Ne smel bi si jo jemati tako k sre-
dragi moj. Celotno stotniku se je posrečilo
iznotati se iz nje, a ti imaš na razpo-
lago še pet možnosti: to so Platzova...
Pyle... polkovnik Ostrander... gospo-
dinica Hoffmanova in gospa Banningova.
Zakaj jih nisem dal vseh naenkrat za-
preti in jim dal priliko, da priznajo?«

Heath bi od veselja znozel.
»V prav tisto, kar sem nameraval
storiti,« je odvrnil Markham, »bi ti la-
hko razodelo resnico. Samo še to me za-
držuje, da ne vem, koga bi prvega dal
zapreti.«

»Kaj boš zdaj ukrenil s stotnikom?«
Če ga spustiš na svobodo, bo od pre-
velike žalosti umrl.«

»Le potrpljenje, da se ne znajdemo
v nevarnosti.« Markham je segel po te-
lefonu. »Dobro bo, če kar
takoj uredim vse formalnosti.«

»Podkaj še malo,« se je oglašal Van-
ce. »Ne moti ga še v njegovem roman-
tičnem mučeništvu. Srečen je lahko vsaj
en dan! Mislim, da bo za nas bolj
prav, če ga pustimo še malo v njegovi
samotni celici. Tam nam več koristi.«

Markham je opustil misel, da bi te-
lefoniral. Opazil sem, da je bil vedno
bolj pripravljen, ravnanj se po Vance-
jevih nasvetih. Bil je tedaj že tudi pre-
pričan, da Vance ve dosti več, kakor pa
je

O Doberletovi hiši in raznih nepremičninah

Kakor je posneti po zemljiški knjigi, je za vladal na nepremičninskem trgu nekaj zastoj, kajti v septembru je doslej zemljiška knjiga zaznamovala le 14 kupnih pogodb o prodaji in nakupu različnih zemljiških parcel. Te kupne pogodbe so pa starejšega datuma.

Komisija za agrarne operacije je predložila obširen elaborat o razdelitvi skupnih zemljišč med agrarne upravičence v lški vasi in lški. Kompleks, ki je bil razdeljen med 82 posestnikov, sestoji večinoma iz gozdov v lškem Vintgarju, kakor tudi iz pašnikov in neplovnih zemljišč ob lški. To skupno zemljišče obsega 108 ha 72 a in 150 m². Postopanje za razdelitev teh gozdov je bilo uvedeno že 18. decembra 1936.

Do 23. septembra je drugače zemljiška knjiga zaznamovala 14 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 897.825 lir.

Doberletovo hišo št. 8 v Frančiškanski ulici, ki spada pod vlož. štev. 45 kat. občine Kapucinske predmestje, so kupili Gašperin Janko, zasebnik v Ljubljani, Tyrševa (sedaj Blewiceva) cesta št. 8. nedl. Janez Gašperin in soproga Terezija Gašperin. Lastnici te hiše z dvoriščem sta bili zadnji čas Terezija Zalaznikova, posestnica v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6, in Dora Doberletova, posestnica v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8, sedaj v Nemčiji. Terezija Zalaznikova je svojo polovico te nepremičnine prodala omenjenim za 235.600 lir. Pogodba je bila podpisana 19. novembra 1941. To polovico je bila Zalaznikova kupila od Leopoldine Mondecarjeve, inšpektorjeve vdove v Zagrebu, za 620.000 din. že 16. decembra 1938. Sedaj je hiša št. 8 v Frančiškanski ulici prepisana na nedl. Janeza Gašperina. Drugo polovico pa so omenjeni kupci kupili od Dore Doberletove za 545.000 lir. Pogodba je bila podpisana 20. novembra 1941, toda morala je biti predložena v odobritev nemškemu izseljenkemu pooblaščenju, ki jo je potrdil in je bil nato mogel prepis na omenjenega nedl. Janeza Gašperina.

Hiša št. 8 v Frančiškanski ulici je stara ljub-

ljanska hiša. V sedanji zemljiški knjigi je kot prva lastnica vpisana 1. decembra 1863 neka Marija Gregel. Po njej so postali lastniki na podlagi prisojila z dne 4. avgusta 1883, vsak do ene tretjine, in sicer: Krisper Marija, Samassa Ana in France Gregel. S kupno pogodbo od 2. aprila 1884 pa je od teh kupil hišo France Doberlet. Po njem sta hišo prevzela na podlagi prisojila od 14. novembra 1916 njegova otroka Rajmund Doberlet in Leopoldina Mondecar. Rajmundovo polovico je nato na podlagi darilne pogodbe od 11. maja 1938 prevzela Dora Doberletova, rojena Tschinkel, soproga Rajmundova.

Hlebš Jernej, posestnik v Ljubljani, Hradečkega cesta št. 51, je prodal Josipini Spitzerjevi, inženirki v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 16, zemljiške parcele št. 66-87, 118-111 in 118-112 kat. občine Karlovske predmestje, v skupnem obsegu 1623 m² za 40.000 lir.

Novak Josip, posestnik in policijski stražnik v Ljubljani, Gerbičeva ulica št. 3, je prodal Leopoldu Pogačniku, študentu ekonomsko-komercialne šole. Ljubljana, Beethovnova ulica št. 10, nepremičnino vlož. štev. 2250 kat. občine Trnovsko predmestje (hiša št. 40 v Gerbičevi ulici) za 190.000 bivših dinarjev. Pogodba je bila podpisana že 22. maja 1936.

Novak Jože, posestnik. Ponova vas št. 63, je prodal gozdno parcelo štev. 1228-50 k. o. Ponova vas, Karolini Strusovi, zasebnici v Grosupljem št. 29, za 2470 lir. Gozd obsega 2590 kvadratnih metrov. Kvadratni meter je bil prodan še pod eno liro. Gozdne parcele so sploh zelo poceni. Najvišja cena znaša do pet lir.

Petrič Jakob, posestnik v Ravnah, okraj Logatec, je prodal Ani Zalokarjevi, trgovki v Ljubljani. Mestni trg št. 19, zemljiško parcelo štev. 572-8 kat. občina Spodnja Šiška, v obsegu 360 m², za 14.400 lir. Kvadratni meter po 40 lir. Zakotnik Ivana, posestnik v Kosezah, pa je leti kupovalki prodala zemljiško parcelo štev. 568-4 kat. občina Zgornja Šiška, v obsegu 412 m², za 16.840 lir.

Skrajna sredstva za red na tramvaju

Ni nam treba podčrtavati, da je skrajno nizka tarifa, ki se že več let ni izpremenila, ter zato ni v nobeni primeri z drugimi cenami. Glavni vzrok velikega navala na cest. železnico. To je znano vseh Ljubljani, seveda pa tudi upravi cestne železnice, ki pa upošteva današnje težke razmere ter predvsem zaradi manj premožnih slojev v lastno škodo upravičeno ne zviša tarife. Za to svojo uvidenost, ker upravičeno ne zviša tarife, je pa uprava smela pričakovati tudi vsaj toliko uvidenosti zlasti tistih potnikov, ki uživajo razne ugodnosti in popuste, da bodo upoštevali njene popuste, da bodo upoštevali njene predpise in pazili na red na tramvaju. Kakor pričajo vsake dan ne usine in tiskane pritožbe, nizke tarife nikakor niso dosegle svojega dobro misljenega namena, temveč vse kaže, da je prav zaradi nizkih tarif toliko nediscipliniranih ljudi na cestni železnici.

Mestna občina ljubljanska kot lastnica tramvajskega podjetja pazljivo spremlja vse dogodke na cestni železnici. Neprestano opozarja v vseh dnevnih obvestilih na red na tramvaju. Neprestano ponavlja na pravilno vstopanje zadaj in na pravilno izstopanje spredaj. Neprestano prosi, naj potniki ne delajo gneče posebno na zadnji ploščadi, temveč naj se skozi voz pomikajo proti sprednji ploščadi in izhodu. Neprestano opozarja, naj zlasti ženske ne stojijo poleg praznih sedencev ter naj na ta način ne zavzemajo dveh prostorov. Z lepo besedo in z napisu skuša tudi z dobro vzgojo, naj mlajši ponudijo sedež starškom in slabotnim, posebno pa žene z otroki v naročju. Vse to le malo pomaga in pritožbe se vsak dan množe. Že sama dobra vzgoja zahteva vse to, kar uprava cestne železnice predpisuje, toda kljub vsemu temu nekateri še vedno delajo tak nered, da se dobro vzgojeni ljudje upravičeno gledujejo ter boje za ugled ljubljane. Ta strah je pa tudi v resnici upravičen, saj se je na tramvaju razpaslo tudi sstojankarstvo ter razplamtela grda strast, razmahnil šport, kdo bo dosegel rekord pri vožnji brez vozovnice.

Po teh ugotovitvah je mestna uprava že 13. avgusta s posebnim dopisom opozorila upravo cestne železnice, naj izjava čim največjo in najostrejšo kontrolo, da prepreči vožnjo brez vozovnic. Naj s strogostjo potnikom zabranjuje vstopanje spredaj, da se ne dela zmeda

pri izstopanju. Naj nikakor ne dovoljuje gneče na sprednji ali zadnji ploščadi, ker taka gneča ne povzroča samo morebitnih neprijetnosti, temveč tudi prizore, ki gotovo niso vredni pohvale. Naposled je pa tedaj županstvo mestni upravi naročilo, naj v vseh vozovih namesti napise, ki naj potnike vabijo, naj sedež prepuščajo ženskam, predvsem takim z otroki v naročju, prav tako pa starškom in slabotnim. Vsa ta naročila je uprava tudi izpolnila.

Ker se pa navzlic temu na tramvaju ni pokazalo zboljšanje, je županstvo 29. avgusta pozvalo upravo cestne železnice, naj bosta tako voznik kot sprevodnik kaznovana z globo, če se ne bosta brigala, da se predpisi županstva glede vstopanja potnikov in obstajanja na stopnicah ne bi upoštevala.

To obstajanje na stopnicah in obežanje na vozove celo na levi strani je popolnoma nova razvada, ki jo moramo takoj odpraviti že zaradi varnosti prebivalstva pred nesrečo. Tudi listi so že razglasili, da uprava cestne železnice ne prevzema niti najmanjše odgovornosti za morebitne nezgode zaradi nepravilnosti na tramvaju, zlasti pa seveda ne za nezgode, ki bi nastale zaradi obežanja na tramvajski voz. Res, zadnje dni ne vije več tako veliki grozila s tramvajskih voz, saj so morali tramvajski uslužbenci izkoristiti vsa dovoljena sredstva in klicati celo policijo na pomoč. Posredovanje policije na tramvaju je sicer redka izjema, vendar pa popolna pravica tramvajске uprave, kakor je natisnjeno tudi na vsaki tarifi cestne železnice. Mestna občina ima pa sedaj tudi svoje policijske stražnike, ki jih lahko pošlje na tramvaj delati red, če bi jo nediscipliniranost in neposlušnost potnikov in preziranje predpisov k temu prisililo. Želja vseh dobrih ljubljancev je pa gotovo ta, da bi se uveljavili predpisi s sodelovanjem občinstva, saj vendar vsak ljubljane mora čutiti, da bi bila policija na tramvaju sramota za ljubljano. Da pa to sramoto odvrnemo od našega mesta, znova prosimo vse dobro vzgojene ljubljane, naj z opozarjanjem na red in predpise pomagajo upravi cestne železnice pri vzgoji nediscipliniranih potnikov, a tiste, ki ne marajo reda in nimajo dosti vzgoje, prav lepo prosimo, naj imajo vsaj toliko srca in usmiljenja, da zaradi njih slabega vedenja ne bo treba tramvajskemu uslužbenstvu zaradi njih trpeti in plačevati glob.

Šolska naznanila

Še Na srednjih, učiteljskih in meštanskih šolah v Ljubljani se opravlja redno vpisovanje učencev od 1. do 5. oktobra. Začetek pouka za vse šole se bo posebej določil. Iz pisarne IV. oddelka Višokega komisariata.

V vpisovanje na strokovno nadaljevalnih šolah v Ljubljani bo v četrtek, 1. oktobra 1942 od 14 do 17. Za splošno nadaljevalno šolo in za strokovno nadaljevalno šolo za umetne in moske oblačilne obrti bo vpisovanje v meštanski šoli za Bežigradom na Volodni cesti. V telovadnici II. deske ljudske šole na Grabnu na Cvojski cesti pa bo vpisovanje za vse druge strokovno nadaljevalne šole, t. j. za mehanično tehnične obrti, za stavbne obrti in za ženske umetne in oblačilne obrti. Opozorjamo moštne in stare ali varuhe, da so dolžni po določilih obrtnega zakona vpisati valence na strokovno nadaljevalni šoli in skrbeti, da redno obiskujejo šolo.

III. moška realna gimnazija v Ljubljani. Vpisovanje v prvi razred bo dne 2. oktobra v ravnanstvu pisarni in sicer od 8 do 12 za začetne erke A do L, od 13 do 18 za erke M do Z. K vpisu je treba prinesiti rojstni list in spričevalo 4. razreda ljudske šole s potrdilom o uspešno opravljenem sprejemnem izpitu ter davčno potrdilo zaradi šolnine. Vpisovanje lanskil učencev bo dne 3. oktobra od 8 do 11 v lanskil učilnicah, torej v 2. a razred v učilnici I. a razreda. K vpisu je prinesiti lansko spričevalo in davčno potrdilo. Naknadno vpisovanje za zamudnike bo 3. oktobra v ravnanstvu pisarni za vse razrede od 8 do 13. Za vpis v 5. razred je potreben spričevalo o nižjem tečajnem izpitu. Vsi učenci mora pri vpisu tudi izročiti izpolnjeno prijavo, ki jo prej dobijo pri šolskem slugi, kolikovoano 20 liral. Plačati je treba za vse fonde in knjižnice ter zbirke Lit 15,20 ter šolnino, ki se določi po razpredelnici, ki je bila že objavljena v časopisih. Kolka na prijavo in šolnino so oproščeni otroci invalidi in na polovico so oproščeni kolka in šolnino starši, ki imajo ali so imeli 5 ali 6 otrok. Kdor ima več otrok v šoli, plača po šoli najstarejši otrok celo šolnino, drugi na polovico. Če sta na isti šoli dva ali več otrok, ki imajo ali so imeli 5 ali 6 otrok, plača vsak otrok samo uslužbenški davek, naj na davčnem potrdilu napiše in potrdi izjavo, da plačuje samo ta davek in nima za obdavčenje nobene druge imovine. Kdor ne prinese vseh listin in ne plača vseh pristojbin, se ne bo mogel vpisati. Učenci s tujih zavodov morajo prinesiti tudi rojstni list. V prvi razred se bodo vpisovali učenci, rojeni v letih 1926, 1927, 1928 in 1929. V 2. razred se bodo vpisovali učenci, ki niso starši v 17 let, v 3. razred se bodo vpisovali učenci, ki niso starši v 17 let, v 4. razred se bodo vpisovali učenci, ki niso starši v 17 let. O izjemah odloča Višoki komisariat. IV. oddelka, ako nima učencev več kot dve leti nad predpisano starostjo, Kdor od prizadetih še ni napravil te prošnje, naj jo takoj odda v ravnanstvo pisarni, ker se brez rešitve te prošnje ne more vpisati. Seznam šolskih knjig bo še objavljen v šolski veži, sveta maša in začetek rednega pouka bo objavljen naknadno.

5. Ravnanstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča učence in njihove starše, da se bo vršilo vpisovanje za šolsko leto 1942-43 po sledenjem redu: Učenci od 1. do VIII. razreda, ki so bili že prej na tem zavodu, se bodo vpisovali 3. oktobra od 8 do 12 v svojih lanskil učilnicah. Učenci, ki bodo vpisovali v 1. razred, in ponavljalci tega razreda se bodo vpisovali 2. oktobra v sobi zemljepisne zbirke. Vpisovanje učencev s tujih izvenljudskih zavodov na bo 3. oktobra v ravnanstvu pisarni. Vsi učenci naj prinese s seboj spričevalo o šolskem letu 1941-42, dve prijavi, izmed katerih mora biti ena kolikovoana s kolkom za 20 lir, dalje davčno potrdilo, ki ne sme biti nad eno leto staro. Kdor ima pravico da se enostaj šolskih taksi, bodisi kot sin vojnega invalida bodisi kot član družine, v kateri je bilo rojenih pet in več otrok, naj pri vpisu predloži dokumente, s katerimi se dokaže, da oče res vojni invalid odnosa družinsko knjižico ali družinsko polo. Tabela za odmero šolnine je objavljena v časopisih in velja za vse srednje šole. Vsi učenci brez izjeme mora plačati pri vpisu 7,60 lir za zdravstveni fond in 7,60 lir za dišavsko knjižnico in učila. Prijave se daje pri služilcu.

6. Ravnanstvo I. moške realne gimnazije naznanja, da se bodo vpisovali učenci za I. razred dne 1. in 2. oktobra od 8 do 13 v gimnaziji za Bežigradom. Učenci za 2. in 3. razred se bodo vpisovali 2. oktobra dopoldne v lanskil učilnicah na gimnaziji za Bežigradom. Učenci z drugih ljubljanskih gimnazij se ne bodo spredelali. Naknadni vpis 3. oktobra dopoldne v ravnanstvu pisarni za Bežigradom.

8. Drž. učiteljska v Ljubljani. Ravnanstvo drž. učiteljske šole: 1. Vpisovanje v vadnico. Ker učilnice v poslojnu učiteljske šole niso urejene, bo zato vpisovanje učencev in učenk v vadniške razrede v Marijinščini, v pritličju, kjer sta 1. in 2. razred marijanske ljudske šole. Vpisovanje za deško vadnico je v torek dne 29. 10. m. dopoldne od 8 do 12, za dekleško vadnico pa v sredo dne 30. 10. m. dopoldne od 9 do 11. Vpisati se morajo sedaj tudi učenci in učenske, ki so bili v juniju spredeli v I. razred, ker ta spredel je bil vpis učencev in učenk v I. razreda na principu s seboj rojstni list ali na drug način knjižico ter potrdilo o prenehanju enotnega študija. Kdaj bo otroci prešli na službo bodi pri pričetku pouka bo še objavljeno. 2. Vpisovanje otrok v otroški vrtec se bo izvršilo poenoma na učiteljski v sobi otroškega vrta. 3. Sprejem v I. letnik učiteljske šole. Prošnje, kolikovoane s 4 L kolkom, je treba vložiti pri ravnanstvu (sedaj na v. Marijinščini) do 1. oktobra. V prošnji naj se naveda očetovo ime, poklice in stanovanje. Priloge: rojstni list ali na družinska knjižica, spričevalo o nižjem tečajnem izpitu, prejemna zavetna izjava o odložitvi ali prav dobrih uspehih, meštanska šola. Dne 1. oktobra ob 4. dopoldne naj se vsi prijavljajo učenci in učenske vlagajo pri ravnanstvu, kjer bodo vročili, kdaj bo za vse zdravstveni fond in neposredno posluho in kdaj bodo morda nastopili učenci in učenske delali izpit iz slovenščine in matematike. 4. Lanskil učenci in učenske v I. letnik naj se javijo pri ravnanstvu, ali se morda ne morejo vpisati na učiteljsko. Ta prijava je ravnanstvu potrebna v obziru na število sprejema novih učencev in učenk v I. letnik. 5. Kdaj bo vpisovanje v vse letnike učiteljske, bo še posebej objavljeno.

9. Vpisovanje na drž. trgovski akademiji v Ljubljani bo za vse štiri razrede 1. 2. in 3. oktobra. Področnost na pralni deski. Študenti, ki so št. turlenskega tečaja se zbirajo v četrtek 1. oktobra ob 9 v dvorani trgovske akademije.

Bivši bokarski prvak v poltežki kategoriji Seidler, je pred nedavnim pozval v ring sedanjega prvaka Italijana Musino. Nemška bokarska zveza je dala izziv že nadrejeni evropski zvezi, ki ima svoj sedež v Rimu. Menda bo do nastopa kmalu prišlo.

Ljubljana

Uredar

Danes, torek, 29. septembra: Mihael, nad. Sreda, 30. septembra: Hieronim.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

Krompir na odrezke septembrskih živilskih nakaznic. Upravičenci iz Ljubljane dode za mesec september na svoje septembrske živilske nakaznice na odrezke A, B, C po 10 kg krompirja. Oni, ki so v tem mesecu na odrezek A že dobili po 2 kg krompirja, dode na B in C še po 3 kg krompirja. Zaradi tega se veljavnost teh odrezkov podaljša do 5. oktobra t. l. Za enkrat imajo krompir na zalogi sledeči trgovci: Bahovec Josip, Sv. Jakoba trg 7; Barti Henrik, Predjamska ulica 24; Goršič Danica, Tržaška cesta 24; Jurčič Simon, Blewiceva c. 5; Kačar Franc, Vodnikova cesta 37; Kladnik Josip, Sv. Petra cesta 14; Konzumno društvo Vič; Kušar Ana, Tržaška cesta 91; Lunder Terezija, Rožna dolina c. V26; Lubšinc Franc, Tržaška cesta 66; Marinko Terezija, Prisoina ulica 7; Maru Neža, Tržaška c. (Glince). Nabavljiva zadruga držav. železničarjev, Cesta Šoške divizije; Nabavljiva zadruga drž. namestencev, Vodniški trg; Sarabon Andrej, Zalaška cesta; Skufj Marja, Tržaška cesta 530. Vsek si lahko prosto izbere trgovca. Nadaljnja imena trgovcev, ki bodo še prodajali ta krompir po mestni preskrbovalni urad objavil naslednje dni.

Dela skladateljev: Dvofak, Lhotka in Beethoven, bodo na sporedu prvega komornega koncerta nove koncertne sezone Glasbene Matice ljubljanske. To so trije godalni kvarteti, katere bo izvajal ljubljanski kvartet, ki ga tvorijo priznani domači umetniki: Leon Pfeifer, Albert Dermelj, Vinko Sušteršič in Cenek Sedlbauer. Na koncert opozorjamo že danes. Vršil se bo v ponedeljek, dne 5. oktobra ob pol 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Rokodelski oder prične v nedeljo, dne 4. oktobra svojo sezono. Letos ima na sporedu najbolj izbrane igre, tako da bo gotovo vsak obiskovalec zadovoljen. V današnjih dneh je gledališka predstava najlepše zabava. Za začetek je na sporedu Zigonova drama »Kadar se utrga oblak«. Pričetek točno ob 5 pop. Vstopnice so dode v predprodaji na dan predstave med 10 in 12 in 2 uri pred predstavo v društveni pisarni, Petrakova 12, I. nadst.

V treh vrstah...

V Dobrem polju so pokopali v zadnjem času naslednje domačine: Sporerja Antona st. iz Bruhanje vasi, Kralja Franca in Sušterja Jožeta iz Zagorice, Vodičarja Antona in Straha Franca iz Kompolj. — Tu so pokopali tudi partizana Dečmana Friderika iz Ljubljane, Cigaletova ulica, ki je bil ustreljen na koncu meseca avgusta v Kompoljah. V gozdu so izkopali še neznanega partizana in nekega Zajca Jožeta iz Laz pri Krki, katerega so ubili partizani in pokopali kar v gozdu.

S kostonja je pafel in si pretresel možgane 14letni dijak Polde Kos iz Ljubljane. Obe roki si je zlomil pri nabiranju kostonja tudi 12letni sin kovinostrojarja Božidar Juzana.

Rebra si je nalomil 64letni zidarski mojster Mihael Urbančič z Rakeka. Zdravi se v bolnišnici.

Umrl so: Sporer Anton km. iz Bruhanje vasi, Slavko Strnad iz Male vasi, Martin Hočvar iz Podpeč, Naj v miru počivajo!

Na vzhodni fronti so padli naslednji gorenski in štajerski rojaki: 28letni Jožef Ladstätter, 44letni Ivan Kalin, 22letni protostojec Helmut Krajnar, 19letni Erik Halle, 31letni Ivan Eder, 20letni Janez Kuntara, 29letni Hans Hussl, 27letni poročnik Viljem Jonke, Rudolf Tili, 21letni Lojze Mikula, 30letni Jakob Anderwald in 20letni Rupert Buchholzer. Skoraj vsi so imeli odlikovanja. Na vzhodni fronti so padli dalje štajerska rojaka pristojevlec Hans Schmieder, edini sin mariborskega zdravnika, ter 28letni Hans Horner iz Bistrice, edini sin vdove Matilde Hornerjeve, ki živi v Mariboru.

Za posledicami prve svetovne vojne je umrl 47letni gozdar Gvido Iglar iz Celja.

V Spodnjih Gorah se je smrtno ponesrečil Ludovik Bizjak. Nanj se je zvrnil voz listja.

Na Spodnjem Štajerskem so umrli 36letni železniški ključavničar Janez Jodl, 57letni krojač Jernej Navrhnik 77letni upokojeni železničar Franc Senk, vsi iz Maribora, v Trbovljah 60letni trgovec in krojač Anton Medvešek, v Zagorju pa soproga občinskega tajnika Marija Keršnkova, po rodu Zibertova. Nadalje je umrla v Mariboru 56letna Alojzija Strojanova.

Poslene isčemo, nepoštene bomo uničili, po tem geslu je govoril v nedeljo v Kranju gauleiter dr. Reiner. Mesto je bilo v zastavah, ljudstvo pa se je polnoštevilno zbralo na zborovanju in poslušalo gauleiterjev govor, ki je približal, da Gorenjci ne marajo imeti nič skupnega s komunističnimi rokovanji, katerih zločini tepejo le gorensko prebivalstvo.

Naslednji teden

J. Jalen „BOBRI“ I. DEL

Naročite se takoj na najboljšo družinsko zbirko knjig — „Sovenčevo knjižnico“

V. HEISER

103

Zdravnik gre s križem svet

Čudno je, da malarija v Indiji razsaja v veliki deževni dobi, čim se umirjavo na Ceylonu zvišuje v suhih mesecih. Če pa si stvar nekoliko natančneje ogledamo, se nam docela pojasnijo. V veliki indijski planoti Fundžab ostanejo po julijem in avgustovem deževju v pogreznjenih zemeljskih predelih mlakuže, kamor se zatekajo komarji. Na Ceylonu pa je zemljepisni položaj čisto drugačen. Po južnem delu otoka se vleče ena sama dolga veriga gričev in gora do višine dveh tisoč metrov. Tu pa izvira mnogo rek in hudournikov, od katerih so mnogi preprosti odtoki kanali deževnih voda, ki jih prinaša monsun. Ko se pa v suhi, letni dobi reke izsušijo, te vode zastajajo v mlakužah.

Oktober 1934 je na Ceylonu nastopila najhujša suša kar so jih poznali ondani prebivalci, hkrati pa je otok tudi zajela najhujša malarija, ki je zahtevala strašnote žrtve. V šestih mesecih se je bolezen lotila polovice prebivalstva okuženih okrajev, kjer so živeli trije milijoni ljudi. V nekaterih krajih je bolezen zgrabila prav vse prebivalce. V tej dobi je pomrlo 80.000 ljudi, življenje po vaseh je kar izumrlo, poljska dela, trgovina in po-

slovno življenje: vse je docela zastalo. Vsi zdravniki in bolničarji so bili noč in dan na delu, v šolskih poslopih so uredili zasilne bolniške sobe in vsem so zastoj dajali kinina. Ko je bila kuga na višku, je bilo treba zdraviti več kot 60.000 oseb na dan.

Takoj so poslali na posvet večšaka za malarijo, ki ga je poslala britanska vlada. Dotlej so menili, da so take kuge neogibne. Toda on je dokazal, da je bilo sicer težko zaustaviti razširjajočo se malarijo, kadar je v kakem kraju nastopila z vso silo, pač pa je bilo mogoče preprečiti, da se ne bi več ponovila, s tem da so združili vse poznane pripomočke, zlasti pa, da so uredili rečne struge in tako iztrebili kotičke.

Po vsem svetu najdemo učenjake, raziskovalce, praktične znanstvenike in večšake v znanstvenih delavnicah, ki delajo za borbo proti malariji. A dokler ne bomo našli pravega postopka, ki bo res za splošno rabo, ostane le malo upanja, da bomo bolezen kdaj docela iztrebili. Največ, kar danes lahko trdimo, je to, da z malarijo okužen kraj lahko temeljito ozdravimo, če imamo dovolj denarja pri rokah. Pa še tako je to težka in dol-

gotrajna naloga, ki zahteva za popoln uspeh stalno in vneto skrb.

V tropskih deželah boja proti malariji ni nikdar konec: brž ko smo nemarni in se ne menimo več za potrebne zaščitne ukrepe, se bolezen znova pojavi.

A pri boju proti malariji ne pride v poštev samo znanje, ki ga imamo o bolezni. Na vzhodu stopi prej ali slej v ospredje vera. V Bombayu živijo Parsi, ki imajo važno vlogo in odlično mesto v javnem življenju velikega mesta, posebno pa so upoštevani pri ljudstvu zaradi svojih čudnih obredov. Povsod jih srečaš in kaj lahko jih je prepoznati po čudaških, z vaskom prevlečenih haljah. Živijo v zelo prostornih poslopih, ki obsegajo kar cele četrti. Zgradbe so razvrščene okrog majhnega notranjega dvorišča, v sredi dvorišča pa je navadno po več metrov globok vodnjak. Na ureh imajo velike zbiralnike za vodo. Vodnjak in zbiralniki so odkriti, zakaj Parsi odijo, da so štiri tvorne sile — zemlja, zrak, voda in ogenj — svete in vedno čiste, tako da se nikdar ne okužijo.

V Bombayu je prenašalka malarije sanophexis stephensi, ki se je toliko privadila mestnemu življenju, da si izbere za svoja kotička kakršno koli posodo. V globokih vodnjakih se počuti prav tako dobro kakor v visokih ležečih zbiralnikih. Dolga leta jih je bilo treba prepricavati in stalno nanje pritiskati, da so se vplivni Parsi

vdali in začeli svoje vodnjake in zbiralnike pokrivati.

Nazadnje so se le vdali, toda v drugih indijskih krajih je treba še zmeraj vzeti v poštev vpliv, ki ga ima vera. Kakor poročajo, je nekdanji veliki indijski voditelj Gandhi v listu »Times of India« junija 1935 zapisal, da se poživlja na vse moderne znanstvene pridobitve. Za strahotne žrtve teh majhnih žuželk se ni menil, ko je dejal:

»Nimamo nobene pravice, da bi vzeli življenje komarjem, muham, ušem, podganam ali bolham. Vse te živali imajo prav tako pravico do življenja kakor mi.«

Prepričevanje je boljše ko plašenje

Ko sem začel potovati za Rockefellerjevo ustanovo, mi je pot od Singapurja do Jave ostala prav posebno v spominu kot ena najprijetnejših kar sem jih kdaj v življenju napravil. Melchior Treube in »Rumphius« sta bila najboljša parnika največje ladijske družbe v vzhodni indijski Indiji, poznane po kraticah K. P. M. Ladiji sta bili podobni razkošnim jadrnicam, ter sta potniku nudili vse udobje, ki si ga je mogel v tropskih deželah zažeti. Potniki so lahko ostali skoraj zmeraj na krovu. Potovanje je bilo zelo udobno in prav prijetno. Zajeti smo bili nad velikanskimi cigare, iz ka-

terih se je vil dim kakor iz ogromnih peči. V njihovi družbi so bile njihove nič manj zajete žene, ki so srebele iz penah bokalov pivo.

Ob desni nas spremlja nizka obala Sumatre ter cela vrsta otokov in tako prejadramo pet sto milj, ki nas ločijo od obširnega in globokega batabijskega zaliva. Ob zori naslednjega dne se približujemo Tandjongu Prioku. Niti v tem modernem pristanišču niti v stari batabijski prestolnici ne moreš slutiti, kakšne izredne lepote skriva otok v svoji notranjosti. Batabija sama ki se razteza v nizki ravnini, je močno podobna kateremu koli holandskemu mestu.

Batabijske obrežne vode so bolj kužne kakor singapurske, a vendar niso preplašile naseljencev 17. stoletja, ki so prihajali iz okolice Zuydskage jezera, torej iz krajev, ki so v tej dobi vsako leto dajali malariji svoj žalostni prispevek. V Batabiji — ki po smešnem naključju pomeni »lepe livade« — so se neustrašeno oklepali svojih hiš, ki so si jih tamkaj zgradili. Toda umrljivost je bila kmalu tako strašna, — v 22 letih je pomrlo nad milijon prebivalcev — da so mesto morali nazadnje prepustiti domačinom in trgovcem. Meščani se danes vračajo vanj samo za kratke ure zaposlitve ter se po končanem delu čimprej vračajo v Weltevreden (»Močno zadovoljen«), kjer živijo v pobarvanih hišah v malo višjem, toda zdaleka bolj zdravem okraju.

Nečloveško ravnanje z Japonci v Braziliji

Japonska tega ne more več trpeti, ker takšno ravnanje pomeni napad na človeško čast

Radijski govornik japonskega obveščevalnega urada, Hori, je te dni podrobno razložil, kako nečloveško ravna Brazilija z 200.000 Japonci, ki so ostali v Braziliji. Najprej je omenil, da je Brazilija na ameriški in angleški pritisk 28. januarja letos pretrgala diplomatske stike z Japonsko, nato pa poudaril, da so Japonci še dalje obdržali stališče čakanja, a brazilske oblasti so začele vedno huje preganjati Japonce, ki bivajo v Braziliji. V obeh Brazilijanev so vsi ti Japonci člani »pete kolone« — je dejal Hori — in celo z ženskami so brazilske oblasti kruto postopale. Na tisoče Japoncev so pod najrazličnejši pretekli internirali v nezdravih krajih. Sprito tega jih je mnogo zbolelo. Na japonskih stanovanjih so bile izvedene preiskave, mnogo

Japoncev pa so zaprli brez vsakega vzroka. Nad jetniki so počenjali nasilja, kakršna si človek težko predstavlja. Vse to je v nasprotju s človeškimi pravicami. Če pomislimo, da je nič manj ko 250.000 Japoncev s svojim neudržitljivim delom mnogo pripomoglo k omiki in napredku v Braziliji, se moramo pač vprašati, če je Brazilija pozabila, da pripada krogu omikanih narodov. Takšnega ravnanja z Japonci v Braziliji — je končal Hori svoja izvajanja — ne bo mogel več trpeti nihče, kdor ima v sebi le še kaj časti. To kruto postopanje je napad na človeško čast. Odveč bi bilo poudarjati, da je po mnenju Japonske napočil trenutek, da nastopi in dobi resna jamstva glede ravnanja z Japonci, ki bivajo v Braziliji.

Zakaj je Madžarska morala prijeti za orožje

Odgovor madžarskega častnika na očitek, da Madžarska preliva kri za tuje koristi

»Pester Lloyd« je priobčil pismo madžarskega podpolkovnika generalnega štaba Juliusa pl. Kadara. Iz njega povzemamo naslednje misli:

»Borben narod«, piše podpolkovnik, »ne sme imeti nobenega dvoma glede zmage svoje vojske. Jeklen in borben duh je prav tako potreben za zmago, kakor sodobno orožje ali druge potrebščine, ki se uporabljajo v vojni. Resničnost tega stavka je spoznal vsak narod. Vzporedno z bojem, ki uničuje moč mrtve gmote, se odigrava duhovni boj, ki gre za tem, da zlomi odločnost, borbeno silo in voljo do bojevanja v nasprotniku.

Duhovna vojna ne razpolaga z orožjem, ki lahko uniči človeško življenje.

Ta boj se ne bje odkrito, zato je madžarskemu narodu neznan. Ako hoče kdo posekati drevo, zgrabi za sekuro in začne podsekavati deblo. Ne zna ga pa podreti polagoma, kakor izpodje drevo s počasnim glodanjem lesni črv. Paziti moramo, da svojega življenjskega prostora ne uničimo tako, da bi ga izpodjedli črvi.

Najhušji očitek

Tudi v sedanjih vojni se bje proti nam brezobziren duhovni boj. Z visoko donečimi zofizmi, z lažnimi sklepi poizkušajo utemeljiti to trditev, da bi oslabili madžarsko voljo do vojskovanja.

Poglejmo vprašanje v oči! Enostavno, brez meglenih premišljevanj, razčistimo vprašanje, ali smo morali vstopiti v vojno ali ne.

Madžarska je po svoji zemljepisni legi dežela, kjer se stikata vzhod in zahod. Če se začne vojna na vzhodu ali pa zahodu, vselej vodi pota preko našega ozemlja.

Na zahodu ni mogel mogočni nemški narod ohraniti varstva svojega življenjskega obstoja z diplomacijo in na miren način. Prisiljen je bil zgrabit za orožje. Ako kjer koli in iz katerega koli vzroka spregovorijo orožje, tedaj nastopi najugodnejši trenutek, da poiščemo tudi druge države pot za uresničenje lastnih ciljev.

Sovjetski cilji

Cilj mogočne države na vzhodu, Sovjetske zveze, nam je znan. Obsežen je v besedah: »Proletarci vsega sveta, združite se!« To je razumljivo in ni fraza. Z eno besedo: Ta klic pomeni boljševizacijo vsega sveta. Kaj pomeni boljševizem, je na Madžarskem vsakomur znano. Vsakdo pozna njegovo duhovnost, je videl njegove vodnike in ve, kakšna resnica tiči za mislimi, ki »osrečujejo« svet in čigavim koristim služi ta resnica.

Sovjetska zveza se je načrtno pripravljala, da bi boljševizirala ves svet. Tega tudi ni zanikala. Pa tudi če bi to zanikala, bi dokazovala nasprotno z ogromnim oboroževanjem. Ko je izbruhnila izsiljena vojna nemškega naroda, je bila Sovjetska unija na preži. Čakala je na pripravljen trenutku, da bi zadala svojemu edinemu resnemu sovražniku v Evropi sunek z bodalom v hrbet. Boljševizem bi se razmahnil preko vsega sveta. Ta svetovni polom je preprečila Führerjeva bistroumnost. Tako sta za-

Poravnajte naročnino!

SELMA LAGERLOEF

108

NA RAZPOTJIH SRCA

ROMAN

»Toda, kako dobro zna to narediti!« si je mislil nekoliko razočaran, pa vendar je ob tem občutil neko mero občudovanja.

Ko so nato vsi štirje že sedeli za mizo in ko se je prostova gospa v nagovoru izrazila, da se je vse skupaj uredilo z božjo pomočjo in ker jim je vsem skupaj jed dobro teknila, se je Schagerstroem resnično potrudil z vsemi silami, da bi se otrešel svojega motnega razpoloženja. Proš in njegova gospa, ki se gotovo nista budila nad tem, da se je nekam težko znašel v svojem položaju, sta vendar napela vse svoje sile, da bi ga razvedrila in končno se je zdelo, kakor da so njuni naporji imeli uspeh.

Vsekakor sta ga pripravila vsaj tako daleč, da je odprl usta. Začel je pripovedovati o svojih potovanjih, o tujih deželah in o svojih poskusih, da bi švedsko železarsko industrijo dvignil z novostmi, ki se jih je naučil v Angliji in Nemčiji.

Medtem ko je govoril, je videl, da ga je Karlina poslušala z nedeljenim zanimanjem. Z izproženo glavno in široko odprtimi očmi je sedela in sledila sleherni njegovi besedi, toda po njegovem mnenju naj bi to bilo le spretna igra.

»To dela zgolj zavoljo obeh starih,« je mislil. »Saj je nemogoče, da bi se mogla zanimati za vse te stvari, ki jih prav nič ne razume. Rada bi prošu in njegovi ženi natvezla, da me ima rada. To je vse.«

To pojasnilo mu je čezdalje bolj ugajalo in mu govorilo več kakor pa prejšnje. Dobro mu je storilo, ko je videl, kako je njegova žena visela na teh dveh sijajnih starčkih.

Proti koncu pojedine pa je vendarle na vse leglo žalostno razpoloženje. Na noben način oba starca iz prošije nista mogla odtrgati svojih misli od dejstva, da ju bo Karlina čez nekaj trenutkov za-

pusčila. Karlina, ta brsteč stvor z vsemi svojimi neumnimi domisleki, s svojimi naglimi potezami, s svojo naglico, ta Karlina, ki sta jo morala tolikokrat karati, Karlina, kateri sta morala vse odpustiti zavoljo njenega ljubeznivega srca, ta deklica odslej naprej ne bo nič več v njuni hiši. Ah, kako prazno in nezanimivo bo poslej zanju življenje!

»Kaj dobro je, da boš jutri spet prišla k nam in pospravila vse svoje,« je rekla prostova gospa.

Schagerstroem je razumel. Da, poskušala sta se tolažiti s tem, da se Karlina ne bo daleč od njiju odselila in da jo bosta od časa do časa vendarle lahko videla. Toda navzlic temu se mu je zdelo, da vidi, kako sta se oba istočasno sključila, kako sta se upognila njuna hrbta in kako so globoke gube prevlekli njuna obraza. Od tega dne dalje ne bo pri njiju nikogar, ki bi jima podil starost iz bližine.

»Midva sva vendar tako radostna zavoljo tebe, Karlina, moj ljubi otrok,« je rekel proš, »ker si dobila sijajen dom in dobrega moža. Toda razumela bo... midva te bova pogrešala.«

Stari gospod je komaj zadrževal solze, toda gospa prostova je rešila položaj, ko je začela Schagerstroemu pripovedovati o tem, kaj ji je njen ljubi mož nekoč zaupal, kaj vse bi storil, če bi bil petdeset let mlajši in če bi bil še mladenič. Vsi skupaj so se morali sladko nasmejati in turobne misli so izginile.

Ko se je pred vrata pripeljala kočija in je Karlina stopila k prošovi gospe, da bi ji rekla zbogom, jo je gospa potegnila s seboj v bližnjo sobo in ji šepnila na uho:

»Nikar ne izpusti tvoježa moža danes iz oči, otrok moj! Nekaj namerja, kar berem iz njega. Dobro pazi nanj!«

Karlina je obljubila, da bo storila, kar bo najboljšje.

»Sicer pa je danes videti res sijajen. Ali se tebi ne zdj ravno tako? Silno lepo mu pristaja, ko je tako odlično oblečen.«

Karlina jo je presenetila z odgovorom:

»Nikoli se mi ni zdel odvrten. Zmerom naredi močan vtis. Tak je kakor Napoleon.«

»Kaj vse mi poveš!« je odvrnila gospa Forsius. »Do takšne misli se nisem povzpela, toda dobro je, če tako misliš.«

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

15.
Ko sta se poslovila od Aula in njegovih, je Petronij začel govoriti Viniciju:

»Dobro si izbral. Ne čudim se ti, da jo ljubiš. Pomiri se in ne bodi silen. Pomagal ti bom. Ne bil bi Petronij, če ne bi našel poti za to. Zdi se mi, da bo nekaj najboljšje. Zanesi se! Čez nekaj dni bo prelepa Ligija pri tebi — in tvoja!«

»Vsi bogovi naj te poplačajo za to,« se mu je zahvaljeval Vinicij.

16.
Petronij je obljubo držal. Tretji dan po tem obisku se je v Plaucijevi hiši prikazal stotnik z oddelkom pretorijancev. Po hiši je njegov prihod zbudil grozo. Sužnji in sužnje so begali in vreščali. Pomponija je Aula objela. Ligija mu je poljubovala roke, mali Aulus ga je v strahu grabil za oblačilo. Le stari vojskovodja je bil miren in je stopil cesarjevemu odposlancu, naproti.

povečala na 8.722 ha. in računajo, da bo bodoči pridelek tobaka na Hrvaškem znašal najmanj 10 milijonov kilogramov.

Makaroni iz — rib!

Iz Osla poročajo: Neko norveško podjetje je zadnje čase dalo na trg nove vrste živila — makarone iz ribje mezge! Na Norveškem pravijo temu najnovejšemu živilu »fishkaroni« in vsebujejo maščobo, ogljikove hidrate, beljakovine in fosfate. Potemtakem so »fishkaroni« izredno redilni. Ljudje, ki so jih že jeli, pa pravijo, da to novo živilo nima samo velike hranilne vrednosti, temveč je tudi izredno okusno. Zrezek iz kitovega mesa zabeljen z ribjimi makaroni, je nadvse dišeča jed.

Na Danskem grade lesene ladje

Pred kratkim so v neki ladjedelnici na Danskem dogradili prvo ladjo, ki je vsa iz lesa. Na-

njo je možno naložiti do 200 ton blaga. Žene pa jo motor, ki ima 120 konjskih sil. Poročilo iz Kodanjske pravi, da imajo v načrtu zgraditev šestih takšnih lesenih ladij. Graditeljem je priskočila na pomoč tudi država s tem, da jim bo pokrila približno 60 odstotkov stroškov.

Prva bolgarska tovarna za vžigalice

Bolgarija doslej ni imela niti ene svoje tovarne vžigalic za izdelovanje vžigalic in je bila zato prisiljena vžigalice uvažati od drugod. A sakor beremo v nekem poročilu iz Sofije, namerjajo Bolgari ustanoviti prvo svojo lastno tovarno vžigalic. Tovarna ne bo majhna, saj računajo, da bodo v njej lahko naredili vsako leto do 240 milijonov škatlic vžigalic. Doma jih bodo porabili komaj polovico, drugo pa bodo lahko izvažali drugam.

II.

Ko je Karlina, pripravljena za odhod, stopila na ploščad, je zagledala Schagerstroema, da je imel na sebi prav isti plašč in prav isti klobuk, ki ju je točno pred štirimi tedni nosil in sta se ji takrat zdela tako navadna in nemodna.

Sedaj se mu je zdelo nenadoma mikavna in navzlic vsemu se je v njegovem srcu pojavilo prešerno veselje. To mlado bitje je sedaj pripadalo njemu in ga bo spremljalo na njegov dom. Medtem ko je Karlina še vedno izgovarjala svoj zbogom in pri tem ni znala najti konca, je nenadoma stopil bližje, jo objel s svojima krepkima rokama in jo posadil v voz.

»Tako je prav, tako je prav, tako bodi, tako bodi!« je zadelo od prošije sem, medtem ko je voz mimo cvetličnega vrtička zavil in zapeljal skozi vrata.

Skoraj je nepotrebno povedati, da je bilo mlademu industrijcu kmalu žal lastnega ravnanja. Ni bilo prav z njegove strani, da je Karlino prestrašil. Če se bo na tak način vedel, bi ugnila misli, da smatra vso to stvar za nekaj drugega kakor za navidezni zakon in bo moral k njej stopiti z vsemi vzdevki pravega zakonskega moža.

Dejansko je bila Karlina videti malce ostrašena. Videti je, kako se je umaknila v kot voza, kolikor se je dalo stran od njega. Toda to ni dolgo trajalo. Preden sta dosegla naselje ob cerkvi, je sedela Karlina zopet zraven njega in se smejala ter klepetala. No ja, to je pač lahko razumeti! Hotela je pokazati priazen obraz, dokler sta se vozila po vaški cesti. Nedvomno pa se bo spremenilo, čim bosta prispela na dolgo samotno deželno cesto.

Toda Karlina je nadaljevala, kakor je bila začela. Skozi vso pot se je živahno in zadovoljno zabavala. In snov, ki si jo je bila izbrala za razgovor, je bila do skrajnosti kot nalašč za to, da mu je pokazala, da svoj zakon čisto resno pojmuje.

Najprej je okrenila pogovor na Schagerstroemove konje. V prvi vrsti je hotela dobiti podatke o štirih, ki so bili vpreženi v kočijo. Kje jih je kupil, koliko stari so, kako se imenujejo, kakšnega porekla so, če so krotki in če je z njimi zmerom dobro izhajal?